

## MANIFEST EUROOPA TERVISELIIDULE

### Preambula

2020. aastal levis üle Euroopa nähtamatu viirus, mis tõi sadadele tuhandetele inimestele surma ja paljudele teistele raske puude. Majandustegevus on kokku kukkunud, sundides valitsusi sekkuma viisil, mida ei osatud ette kujutada.

See pandeemia ei jää viimaseks. On ka palju muid ohte tervisele, sealhulgas kliimamuutuste mõjud, antimikroobikumiresistentsus jpt. Me ei saa enam jätkata eluga nagu enne. Peame oma ühiskondi kaitsma, kuid tegema seda viisil, mis on proportsionaalne neid ähvardavate ohtudega. Me peame tervitama selget sõnumit Euroopa Komisjoni presidendi Ursula von der Leyeni 2020. aasta septembri kõnes „Olukord Euroopa Liidus“, milles väljendus vajadus luua tugevam Euroopa tervisealiit (EHU), tuginedes Euroopa komisjoni hiljutistele katsetele võtta meetmeid piiriüleste terviseohtude vastu.

Euroopa Liidu liikmesriikide valitsused on järjestikuste lepingutega pühendunud inimeste tervise kõrgematasemelisele kaitsele<sup>1</sup>. Euroopa Liidu põhiõiguste hartas on nad pühendunud humaansusele, väärikusele ja solidaarsusele<sup>2</sup>. Säätva arengu eesmärkides on nad pühendunud kõigi kestlikule tulevikule. Samuti on nad liikmetena pühendunud Maailma Terviseorganisatsioonile. Kuid need tervisekaitseabinõud ei ole iseenesest piisavad.

***Meie, allakirjutanud, kutsume Euroopa kodanikena poliitilisi liidreid, kes saavad kokku Euroopa Nõukogus ja Euroopa tuleviku konverentsil, astuma järgmise sammu, pühenduma Euroopa tervisealiidu loomisele.***

### Eesmärgid

Euroopa tervisealiit

- a) püüdleb kõigi eurooplaste heaolu poole, jätmata kedagi maha;
- b) tugevdab **solidaarsust** liikmesriikides ja nende vahel progressiivse universalismi printsiibil, pakkudes kõigile tuge, sealhulgas tervisekindlustust, pöörates erilist tähelepanu ebasoodsas olukorras olevate inimeste vajadustele;
- c) tagab **keskkonnasäästlikkuse**, järgides Euroopa rohelist kokkulepet<sup>3</sup> ja tõstes esikohale meetmed edendamaks algatust „Üks tervis“, kontseptsiooni, mis seob meie tervise loomade ja taimede omaga, kellega me planeeti jagame;
- d) tagab kõigile eurooplastele **turvalisuse**, kaitses neid ebakindla elu tõttu tekkivate suurte terviseohtude ja haavatavuse eest;
- e) kannab hoolt, et **kõigi häält võetakse kuulda**, et inimeste tervist mõjutavat poliitikat tehtaks koos inimestega, mitte nende jaoks.

### Poliitika ja muud meetmed

Neid eesmärke on võimalik saavutada mitmel viisil:

<sup>1</sup> Art 168 TFEU <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12008E168>

<sup>2</sup> [https://ec.europa.eu/info/aid-development-cooperation-fundamental-rights/your-rights-eu/eu-charter-fundamental-rights\\_en](https://ec.europa.eu/info/aid-development-cooperation-fundamental-rights/your-rights-eu/eu-charter-fundamental-rights_en)

<sup>3</sup> [https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal\\_en](https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en)

- a) **tervishoiupoliitika** staatust tugevdatakse Euroopa lepingutes läbivaadatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitesse 2 ja 3 inkorporeeritud sätetega Euroopa tervisealiidu kohta, andes Euroopa Liidule otsese pädevuse tervishoiupoliitiliste meetmete võtmiseks;
- b) **Euroopa kodanike hääl**, mille teevad kuuldavaks kodanike esindajad Euroopa Parlamendis, pannakse valjemalt kõlama;
- c) tunnistades paljude terviseohtude piiriülest olemust, vaadatakse läbi **terviseohtude** õiguslik raamistik, sealhulgas kavatsus luua tervist ohustavateks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutus (HERA), täiustatud mehhanism hädaolukordades piisava varustuse hankimiseks, et võimaldada kiiret järjepidevalt määratletud terviseandmete avaldamist (sealhulgas EUROSTAT-i ja ECDC tugevdatud roll tihedas koostöös liikmesriikidega), et tugevdada mehhanisme täpsete ja usaldusväärsete tõendite kiireks saamiseks uurimistööst ja praktikast ning tõrjuda võltsuudiste ohtu;
- d) Euroopa Liidu tegevuse laiendamine **meditsiiniuuringute** valdkonnas täiustatud terviseprogrammiga programmi „Euroopa horisont“ raames, USA kõrgetasemelise biomeditsiini teadus- ja arendusasutuse (BARDA) Euroopa ekvivalendi loomine, EMA tugevdamine ja teised meetmed teaduskoostöö edendamiseks kogu Euroopas;
- e) tunnistades **tervishoiutöötajate** tähtsust, teevad Euroopa Liit ja liikmesriigid koostööd, et tegeleda tervishoiutöötajate ühtlase jaotusega Euroopas, pakkudes toetust piirkondadele, kellel on raskusi tervishoiutöötajate ligimeelitamisega, ning edendades tervishoiutöötajate koolitust ja haridust ühiste standardite järgi, võttes meetmeid tervishoiutöötajate, sealhulgas mujalt maailmast tulnud töötajate õiguste kaitseks;
- f) tunnistades kasu Euroopa koostööst **haruldaste haiguste** alal, tugevdatakse meetmeid nende toetuseks, keda need haigused on tabanud;
- g) tunnistades paljude terviseohtude globaalset olemust, töötab EL välja **ülemaailmse tervishoiupoliitika** koostöös ÜRO ja selle spetsialiseeritud asutustega ning eriti tugevdatud Maailma Terviseorganisatsiooniga, samuti teiste rahvusvaheliste tervishoiuorganisatsioonidega, et saavutada tervisega seotud säästva arengu eesmärgid.

## Põhimõtted

Igasuguses tervishoiupoliitikas hakatakse järgima mitmeid põhimõtteid:

- a) prioriteet meetmetele, mis tagavad **heaolu ning pikema ja tervislikuma elu** kõigile eurooplastele;
- b) **ettevaatus, proportsionaalsus ja väärikus**, austades ka **põhiõigusi**, sealhulgas võrdõiguslikkust olenemata soost, rassist, nahavärvist, etnilisest või sotsiaalsest päritolust, geneetilistest tunnustest, keelest, religioonist või veendumustest, poliitilistest või muudest

vaadetest, rahvusvähemusse kuulumisest, varast, sünnist, puudest, vanusest või seksuaalsest suundumusest, rahvusest või seksuaalsusest<sup>4</sup>;

- c) piirkondlike ja riiklike erinevuste austamine nii poliitika kujundamisel kui ka prioriteetide seadmisel, võttes arvesse erinevaid kontekste, ning selle rakendamisel järgides **subsidiarsuse** põhimõtet;
- d) **solidaarsus** liikmesriikides ja nende vahel ning muu maailmaga meetmete abil, mis tagavad nende võime osutada ohutuid ja tõhusaid tervishoiuteenuseid. Keegi pole väljaspool ohtu, kuni kõik pole väljaspool ohtu.

9. mail 2020 tähistas Euroopa 70 aasta möödumist Schumani deklaratsioonist, mis sillutas teed Euroopa Liidule. Euroopa rohkem kui seitsme aastakümne pikkune ajalugu näitab, et suured muutused toimuvad harva kiiresti ja lihtsalt. Saagem inspiratsiooni Robert Schumani sõnadest: maailma tervist “...ei ole võimalik kaitsta ilma loominguliste pingutusteta, mis oleksid vastavuses ähvardavate ohtudega”.

---

<sup>4</sup> Põhiõiguste harta artikkel 21